

Strategi for forebyggelse og bekæmpelse af rotter i Kalundborg Kommune 2025

Indhold

Indledning	3
Alle er forpligtiget til at anmelde og forebygge mod rotter.....	3
Strategimål	4
Temaer	5
Indsatsområder	6
Tema A – Kvalitet i rottebekæmpelsen	7
Indsatsområde 1: Højt serviceniveau	7
Indsatsområde 2: Høj kvalitet i rottebekæmpelsen	8
Tema B – Miljøbevidst rottebekæmpelse.....	10
Indsatsområde 3: Anvendelse af alternative bekæmpelsesmetoder	11
Indsatsområde 4: Brug af mindre miljøbelastende gift	11
Tema C – Rottemyndigheden	13
Indsatsområde 5: Høj faglighed hos rottemyndigheden	13
Indsatsområde 6: Tilsyn med den kommunale rottebekæmpelse.....	14
Indsatsområde 7: Tilsyn med den private rottebekæmpelse	14
Tema D – Forebyggelse af rotter.....	16
Indsatsområde 8: Tilsynspligtige ejendomme	17
Indsatsområde 9: Øerne i Kalundborg Kommune	17
Indsatsområde 10: Information og kommunikation	18
Tema E – Tværfaglige samarbejder.....	19
Indsatsområde 11: Minimering af gener fra rotter i det offentlige rum og kloakken.....	19
Indsatsområde 12: Tværfagligt samarbejde med andre myndighedsområder	20
Data om rotter i Kalundborg Kommune.....	22
Udviklingen af rotteanmeldelser i Kalundborg Kommune	22
Ikke alle anmeldelser er rotter	23
Indendørs og udendørs rotteanmeldelser	24
Gentagne rotteanmeldelser på samme ejendom	24
Årsager til rotteforekomst – der er forskel på land og by	24
Hvor længe er en bekæmpelse typisk i gang?	25
Brug af fælder i den kommunale rottebekæmpelse.....	26
Hvordan anvendes gift i Kalundborg Kommune?	26

Indledning

Kalundborg Kommune har for den kommunale rottebekæmpelse udarbejdet denne strategiplan, herefter omtalt som Strategiplan 2025. Til Strategiplan 2025 tilknyttedes der en handlingsplan, som er gældende i op til tre år. Strategiplan 2025 og den gældende handlingsplan vil være at finde på kommunens hjemmeside.

Kalundborg Kommune er, jævnfør gældende rottebekendtgørelse, forpligtet til at udarbejde en handlingsplan om forebyggelse og bekæmpelse af rotter. Handlingsplanen skal revideres minimum hvert 3. år og offentliggøres på [kommunens hjemmeside](#). Med rottehandlingsplanen vil Kalundborg Kommune synliggøre den indsats, der ydes ud over den almindelige daglig drift af rottebekæmpelsen.

Strategiplan 2025 angiver og beskriver fem strategimål, fordelt på fem temaer og i alt 12 indsatsområder for rottebekæmpelsen i Kalundborg Kommune. Strategiplan 2025 indeholder foruden strategimål også overordnede temamål og indsatsmål, som der vil blive arbejdet målrettet med i kommunens rottehandlingsplaner.

I den gældende handlingsplan er alle temaer og indsatsområder ikke nødvendigvis repræsenteret. Handlingsplanen vil alene indeholde beskrivelse af de planlagte tiltag for den pågældende planperiode, som vurderes relevant i forhold til behov og ressourcer.

Indledningsvis gives der en kort beskrivelse af de valgte temaer, indsatsområder og mål.

Denne strategiplan er sidst revideret 18. juli 2024.

Alle er forpligtiget til at anmelde og forebygge mod rotter

Rotter er skadedyr, som kan påvirke den generelle sundhed, idet den er potentiel bærer og smittespredere af en lang række sygdomme, som kan overføres til mennesker og husdyr. Foruden at være smittespredere kan rotter forårsage store ødelæggelser på private og offentlige ejendomme, kloakker og infrastruktur. De kan ligeledes med deres urin og ekskrementer forurene store mængder af fødevarer, som efterfølgende må kasseres. Derfor er det vigtigt, at al rotteforekomst bliver anmeldt og efterfølgende bekæmpet hurtigt og effektivt.

Det er kommunerne, der er ansvarlige for en effektiv rottebekæmpelse, men borgerne har også en række forpligtelser, som er angivet i bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter¹.

Grundejere er forpligtiget til;

- Straks at anmelde al rotteforekomst til kommunen.
- At renholde og rottesikre sin ejendom således, at rotters livsgrundlag begrænses mest muligt.
- At sikre at egen kloak og brønde er intakte.
- At efterkomme krav fra Kalundborg Kommune vedrørende tiltag, som skal afhjælpe rotteproblemet.

¹ Bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter nr. 1336 af 22/11/2023

Kalundborg Kommune er forpligtiget til;

- At sætte en bekæmpelse i gang så hurtigt som muligt.
- At bekæmpe rotter effektivt.
- At finde årsagen til rotteforekomsten, så vidt det er muligt.
- At bekæmpe rotterne indtil problemet er løst.
- At vejlede om forebyggelse.
- At håndhæve lovgivningen vedrørende forebyggelse og bekæmpelse af rotter.

Strategimål

Kalundborg Kommune er ansvarlig for, at der foretages en effektiv rottebekæmpelse.

For at sikre dette har Kalundborg Kommune identificeret fem strategimål og fem temaer, som rottemyndigheden vil arbejde målrettet med.

De fem strategimål, som Kalundborg Kommune har sat for den kommunale rottebekæmpelse er:

- 1) Kalundborg Kommune vil have en rottebekæmpelse med høj faglig kvalitet, hvor borgerne oplever en høj grad af tilfredshed med den leverede rottebekæmpelse.
- 2) Kalundborg Kommune vil have en rottebekæmpelse, som udviser hensyn til miljøet, og vil arbejde for at gift kun bruges, når det er nødvendigt. Giften skal bruges målrettet, så den miljømæssige påvirkning mindskes. Kommunen vil også arbejde med brugen af andre bekæmpelsesmetoder, som ikke omfatter gift, og som kan være med til at holde forbruget af gift på et lavt niveau.
- 3) Kalundborg Kommunes rottemyndighed skal have den nødvendige viden om rottebekæmpelse, for at kunne håndtere tilsyn og kontrol med rottebekæmpelsen overalt i Kalundborg Kommune på mest kvalificeret vis.
- 4) Kalundborg Kommune vil arbejde med opsøgende tilsyn og forebyggelse på ejendomme og lokaliteter, hvor der er stor sandsynlighed for, der kan komme rottetilhold. De opsøgende tilsyn og forebyggelsen skal minimere risikoen for, at der ikke opstår store ukontrollerbare rottebestande i Kalundborg Kommune og tilhørende øer. Derudover skal borgere og virksomheder vide, hvordan de bedst muligt sikrer sig mod rotter.
- 5) Kalundborg Kommune vil informere og samarbejde på tværs af de kommunale forvaltninger, så der med øgede opmærksomhed gives bedre forudsætninger for forebyggelse af rotter i det offentlige rum. Kommunen vil med en tværfaglig dialog styrke den fællesoffentlige indsats på steder, hvor forhold, som ligger uden for rottemyndighedens kompetencer, har indflydelse på rotteforekomst og -bekæmpelse.

Temaer

De fem nævnte strategimål vil blive understøttet af fem forskellige temaer med i alt 12 indsatsområder. Temaerne er, som følger:

Tema A – Kvalitet i rottebekæmpelsen

Tema B – Miljøbevidst rottebekæmpelse

Tema C – Rottemyndigheden

Tema D – Forebyggelse af rotter

Tema E – Tværfaglige samarbejder

Det første tema handler om at sikre en høj grad af kvalitet i udførelsen af den kommunale rottebekæmpelse. Kalundborg Kommune vil have fokus på, at rotteanmeldelser bliver mødt med en hurtig responstid, at borgere ikke oplever en bekæmpelse, som trækker ud i lang tid, og at Kalundborg Kommune, som følge af den høje faglighed i bekæmpelsen, har stor grad af borgertilfredshed.

Det andet tema har fokus på minimering af de miljømæssige konsekvenser, der kan være, når den valgte bekæmpelsesmetode er gift. Kalundborg Kommune vil sammen med leverandøren arbejde målrettet for at fastholde forbruget af gift på det lave niveau, som kommunen har i dag. Der vil samtidig være fokus på, at giften bruges i overensstemmelse med Miljøstyrelsens retningslinjer. For at minimere og/eller fastholde det lave giftforbrug vil Kalundborg Kommune arbejde for at finde brugbare giftfrie metoder til forebyggelse og bekæmpelse af rotter.

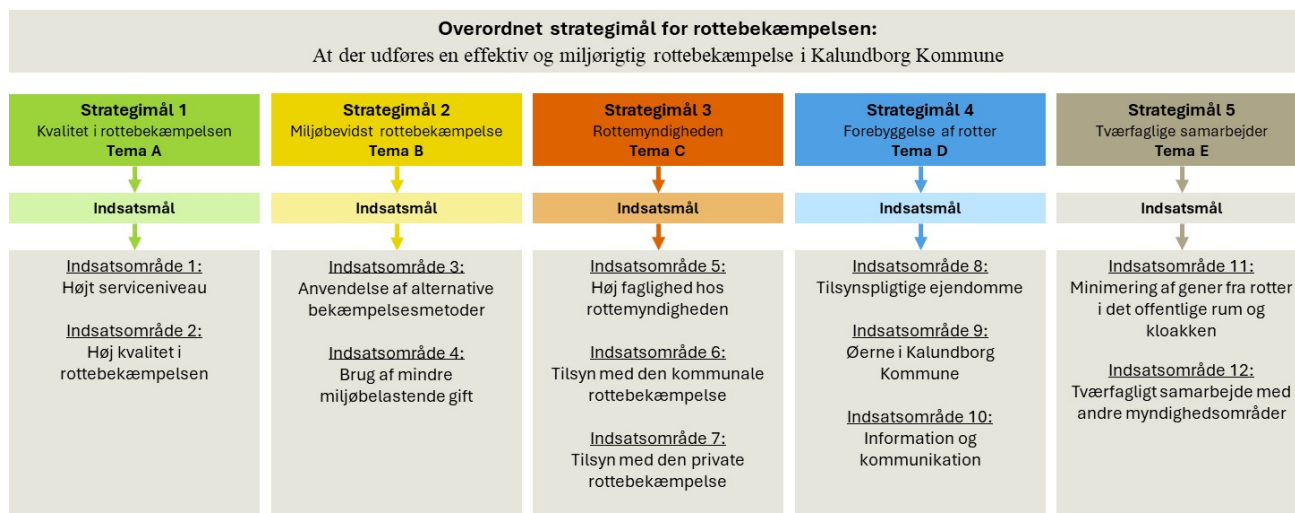
Det tredje tema omhandler et særligt fokus på rottemyndigheden, som en faglig og kompetent enhed i Kalundborg Kommune. Rottemyndigheden har ansvaret for at sikre en effektiv rottebekæmpelse, og skal føre tilsyn med både den kommunale og private rottebekæmpelse.

Det fjerde tema har fokus på forebyggelse i form af blandt andet opsøgende tilsyn på udvalgte ejendomme og områder. Kalundborg Kommune vil øge den proaktive forebyggelse ved at videreformidle brugbar information om forebyggelse af rotter til kommunens borgere. Med information om forebyggelse af rotter vil flere af kommunens borgere få gode muligheder for at være på forkant med hensyn til rottesikring.

Det femte og sidste tema har fokus på synergien af tværfagligt samarbejde med Kalundborg Forsyning og Vej & Park, når det drejer sig om rotter fra kloakkerne. Samarbejdet skal være med til at minimere de gener, som rotterne kan forårsage i det offentlige rum. Temaets andet fokus omhandler et styrket samarbejde med relevante myndigheder i sager, hvor rotter kan have indflydelse på menneskers sundhed, og hvor løsning af andre forhold ligger uden for rottemyndighedens kompetencer.

Indsatsområder

Der er identificeret i alt 12 forskellige indsatsområder, fordelt på de fem temaer. Kalundborg Kommune vil som minimum hvert 3. år lave en handlingsplan, som tager udgangspunkt i ét eller flere af de fem temaer og 12 indsatsområder (se figur 1).

Figur 1. Oversigt over de fem strategimål, temaer og tilhørende 12 indsatsområder, som er beskrevet i denne Strategiplan 2025.

Tema A – Kvalitet i rottebekæmpelsen

I lovgivningen og tilhørende vejledninger er der angivet nogle mål for bekæmpelseseffektivitet, som blandt andet har fokus på:

- At den kommunale rottebekæmpelse rykker hurtigt ud efter modtagelse af en anmeldelse.
- At den kommunale rottebekæmpelse undersøger ejendommen grundigt, for at finde ud af om; der er tale om rotter, hvor mange rotter der er, og hvad årsagen er til rotteforekomsten.
- At den kommunale rottebekæmpelse udfører en effektiv rottebekæmpelse.
- At den kommunale rottebekæmpelse rådgiver og vejleder borgeren med hensyn til forebyggelse.
- At rottemyndigheden udfører håndhævelse om forebyggende foranstaltninger og undersøgelse, i det omfang det er nødvendigt, for at sikre en effektiv rottebekæmpelse.

Kalundborg Kommune vil have fokus på, at den kommunale rottebekæmpelse er effektiv og af god kvalitet. Derudover skal det sikres, at der ikke går langt tid fra anmeldelse til første besøg af rottebekæmperen. Kalundborg Kommune vil også have fokus på, at kommunens borgere skal opleve en kommunal rottebekæmpelse, som er hurtig, effektiv og kompetent.

Mål for Tema A:

At der sikres et højt og tilfredsstillende serviceniveau i den daglige kommunale rottebekæmpelse.

At der er høj kvalitet i udførelsen af den daglige kommunale rottebekæmpelse.

De to temamål er defineret ved følgende to indsatsområder: højt serviceniveau og høj kvalitet i rottebekæmpelsen.

Indsatsområde 1: Højt serviceniveau

Borgere og/eller virksomheder, som oplever et problem med rotter på deres ejendom, skal, efter endt rottebekæmpelse, stå tilbage med en følelse af, at deres rotteproblem er blevet løst på en hurtig, professionel og effektiv måde. Det er afgørende for Kalundborg Kommune, at borgerne bliver mødt af venlige og fagligt velkvalificerede rottebekæmpere.

Indsatsmål

- A1.1. At en stor andel af kommunens borgere og virksomheder, som har modtaget Kommunal rottebekæmpelse, er tilfredse.
- A1.2. At der følges op på eventuelle klager fra borgere og virksomheder, og får klarlagt årsagen til manglende tilfredshed.
- A1.3. At det sikres, at de bekæmpere, som udfører kommunal rottebekæmpelse, har gode kommunikationsevner og høje faglige kvalifikationer.

Indsatsområde 2: Høj kvalitet i rottebekæmpelsen

For at sikre et højt fagligt niveau i den praktiske rottebekæmpelse, har Kalundborg Kommune fokus på kvalitet i udførelsen af opgaven. Alle kommende leverandører skal være med til at forbedre eller fastholde kommunens mål for kvalitet i den kommunale rottebekæmpelse.

Hvor hurtigt rottebekæmperen får besøgt ejendommen og hvor grundigt anmeldelsen bliver undersøgt, er afgørende for, hvor hurtig og effektiv bekæmpelsen bliver.

Rottemyndigheden i Kalundborg Kommune vil løbende følge op på nedenstående forhold, i forbindelse med kommunens kontrol af den kommunale rottebekæmpelse.

Hurtig udrykning

Er der tale om rotter indendørs i boligen, på en institution, en fødevarevirksomhed og lignende (også kaldet en kritisk anmeldelse), vil den kommunale rottebekæmpelse besøge ejendommen og undersøge anmeldelsen samme dag eller senest næste dag, uanset om der er tale om hverdage, weekender og helligdage.

For alle andre anmeldelser, hvor der er tale om rotter på udendørs arealer eller i andre bygninger end dem nævnt ovenfor (kaldet ikke-kritiske anmeldelser), vil den kommunale rottebekæmpelse foretage første besøg inden for otte dage.

Hvis borgeren ikke er i stand til at modtage besøg inden tidsfristen, skal der aftales et besøg så hurtigt som muligt derefter, idet borgeren, som minimum, skal være til stede, ved det første besøg.

Årsagen til rotter skal findes

Der er altid en grund til, at der er rotter; hvis rotten har gode muligheder for at finde mad, skjulesteder og/eller vand, vil den slå sig ned på ejendommen. For at kunne få bekæmpet rotterne effektivt er rottebekæmperen nødt til at finde ud af, hvorfor der er rotter. Derefter kan borgeren vejledes om den korrekte forebyggelse, for derved at minimere risikoen for at få rotter igen.

Der er forskel på hyppigheden af de forskellige årsager i by- og landzone. For eksempel var den hyppigste årsag til rotter i landzonen i 2021-2023 "manglende rottesikring" af bygninger og lignende (24 %), mens den hyppigste årsag i byzonen var "andet" (33 %). Begrebet "andet" betyder, at årsagen ikke umiddelbart er blevet identificeret. Kalundborg Kommune vil have fokus på, at "andet" benyttes minimalt, for derved at få et bedre grundlag for korrekt vejledning og forebyggelse.

Rottebekæmpelse skal ikke trække ud

En rottebekæmpelse kan, af forskellige årsager, trække ud, men uanset hvor længe bekæmpelsen varer, er det vigtigt, at rotteproblemet er løst, når bekæmpelsen afsluttes. En effektiv og målrettet rottebekæmpelse betyder, at størstedelen af anmeldelserne kan afsluttes inden for 50 dage. I 2021-2023 blev 78 % af anmeldelserne afsluttet inden 50 dage og 7 % af anmeldelserne varede mere end 120 dage. I 2023 var det blot 5 % af sagerne der varede mere end 120 dage.

De fleste borgere skal opleve ikke at få rotter gentagende gange

Hvis borgerne følger rottebekæmpelsens gode råd og vejledning vedrørende forebyggelse af rotter, vil de færreste opleve at få rotter mere end én gang inden for en periode på to år. I en kommune som Kalundborg Kommune vil der være ejendomme, som er mere udsat for gentagende indvandring af rotter end andre ejendomme. I perioden 2022-2023 var det 19 % af ejendommene, hvor der blev anmeldt rotter mere end én gang. Mange af de

ejendomme, som oplever gentagende rotteproblemer, er ejendomme med dyrehold og foderopbevaring. Men for 81 % af de ejendomme, hvor der blev anmeldt rotter i 2022-2023, blev der kun anmeldt rotter én gang.

Kalundborg Kommune vil med en målrettet bekæmpelse og informativ forebyggelsesvejledning arbejde for at størstedelen af de borgere, som har haft rotter på deres ejendom, ikke får rotter mere end én gang målt over en periode på to år.

Indsatsmål

- A2.1. At minimum 90 % af alle anmeldelser får det første besøg af rottebekæmperen inden for den fastsatte tidsfrist.
- A2.2. At andelen af uspecifikke årsager til rotteforekomst, såsom "andet" reduceres i forhold til gennemsnittet for 2021-2023.
- A2.3. At andelen af anmeldelser med et bekæmpelsesforløb på mere end 120 dage ikke øges i forhold til 2023.
- A2.4. At 80 % af alle adresser, der anmelder forekomst af rotter, ikke anmelder rotter mere end én gang, set over en periode på to år.

Tema B – Miljøbevidst rottebekæmpelse

Kalundborg Kommune har fokus på at reducere forbruget af gift i rottebekæmpelsen og dermed mindske den miljømæssige belastning, som brugen af gift kan forårsage. Til bekæmpelse af rotter bruges typisk de antikoagulante gifte, som desværre kan være problematiske for miljøet. Særligt de stærke 2. generations antikoagulanter, kan blive spredt op igennem fødekæden, når små rovpattedyr, rovfugle og ugler æder forgiftede rotter.

De milde 1. generations antikoagulanter ophobes ikke i samme grad i fødekæden og dermed er den miljømæssige påvirkning ved brug af disse midler mindre. Derfor skal alle, der vælger at bruge antikoagulanter til rottebekæmpelse altid indlede bekæmpelsen med brug af de milde antikoagulanter først.

Selvom brugen af de milde 1. generations antikoagulanter har en miljømæssig fordel, kan brugen af disse lede til mere udbredt resistens over for antikoagulanterne. En rotte der er født resistent over for antikoagulanter kan ikke slås ihjel med en mild antikoagulant og vil derfor overleve en bekæmpelse med 1. generations antikoagulanter. Kun de stærkeste 2. generations antikoagulanter vil være virksomme over for resistente rotter.

Hvis gift vurderes nødvendigt for at få en effektiv rottebekæmpelse, findes der et andet kemisk bekæmpelsesmiddel, som ikke fører til ophobning af gift i fødekæden, og som heller ikke har problemer med resistensudvikling. Siden 2020 er det blevet muligt at bruge cholecalciferol til bekæmpelse af rotter. Der er tale om en gift, der ikke har de miljømæssige ulemper som antikoagulanterne. Desværre accepteres cholecalciferol ikke lige så godt af rotterne som antikoagulanterne, hvilket betyder, at der skal en større indsats til for at bekæmpe rotterne effektivt. Trods den øgede arbejdsindsats ved brug af cholecalciferol, bruges det i stigende omfang i Kalundborg Kommune.

I Kalundborg Kommune er der også fokus på at bruge giftfrie metoder, eksempelvis fælder og trænede rottehunde, til løsning af et rotteproblem. Brug af fælder er en indirekte måde at minimere behovet for brug af gift. Kalundborg Kommune vil med Strategiplan 2025 forpligte sig til at undersøge muligheder for at inddrage nye giftfrie metoder, ud over fælder og rottehunde, til forebyggelse og bekæmpelse af rotter.

Mål for Tema B:

At der i højere grad vil blive anvendt eller undersøgt muligheder for anvendelse af forskellige alternative bekæmpelsesmetoder, som på sigt kan være med til at reducere behovet for brug af gift i al almindelighed.

At der i højere grad er fokus på anvendelsen af cholecalciferol (en mindre miljøbelastende gift), når der er behov for at bruge gift til at opnå en effektiv rottebekæmpelse.

At antikoagulanterne og cholecalciferol vil blive anvendt målrettet, så den miljømæssige påvirkning minimeres.

De tre temamål er nedenfor defineret ved to indsatsområder omhandlende alternative bekæmpelsesmetoder, samt minimering og målrettede brug af miljøbelastende gift.

Indsatsområde 3: Anvendelse af alternative bekæmpelsesmetoder

I Kalundborg Kommune bruges der i mange bekæmpelser fælder og rottehunde til løsning af et rotteproblem. Særligt rottehunde har kommunen igennem flere år brugt, med stor succes, og de vil derfor også fremover være en fremtrædende del af den kommunale rottebekæmpelse.

Kalundborg Kommune vil igangsætte projekter for at undersøge anvendeligheden og effekten af forskellige bekæmpelses- og forebyggelsesmetoder. Kommunen vil vurdere metoderne og eventuelt inddrage dem i den kommunale rottebekæmpelse. Ideer til fremtidige projekter kunne være; opstilling af større og forhåbentlig mere attraktive monitorerings- og bekæmpelsesenheder lavet af træ på udvalgte steder, hvor det typisk er svært at få rotter til at gå ind i de klassiske plastik- og metaldepoter. En anden ide kunne være at give rovfugle og/eller ugler i udvalgte områder særlige favorable forhold, så de, alene med deres tilstedeværelse, kan være med til at forebygge og/eller minimere forekomsten af rotter i området. En tredje ide kun være at inddrage skydning til bekæmpelse af rotter.

Indsatsmål

- B3.1. At der i flere bekæmpelser bruges fælder frem for gift. Kalundborg Kommune vil arbejde for, at fælder bliver det foretrukne bekæmpelsesmiddel, når situationen tillader det. I 2023, blev der brugt 0,63 fælde per anmeldelse. Det vurderes, at flere bekæmpelser med fordel kan klares med fælder end det sker i dag. Derfor har Kalundborg Kommune det mål, at antallet af fælder per anmeldelse skal være højere end antal fælder per anmeldelse i 2023.
- B3.2. At Kalundborg Kommune får bedre indblik i anvendelsen og effekten af forskellige alternative metoder til bekæmpelse og forebyggelse af rotter.

Indsatsområde 4: Brug af mindre miljøbelastende gift

Kalundborg Kommune har igennem de senere år reduceret forbruget af antikoagulanter betragteligt. I gennemsnit blev der i 2021-2023 brugt 98 gram antikoagulanter per udendørs anmeldelse. Forbruget i 2021 var på 115 gram per udendørs anmeldelse og i 2023 på 64 gram, hvilket svarer til en reduktion på 44 %. På landsplan, i samme periode, var det gennemsnitlige forbrug i 2021-2023 på 206 gram, med en reduktion fra 2021 til 2023 på 13 %.

I Kalundborg Kommune udgjorde de milde 1. generations antikoagulanter i perioden 2021-2023 i alt 80 % af det totale forbrug af antikoagulanter. Ses der alene på 2023, udgjorde de milde 1. generations antikoagulanter 87 % af det totale forbrug af antikoagulanter, og 2. generations antikoagulanter udgjorde 13 %. Forbruget af de stærkeste 2. generations antikoagulanter var på 3 %.

Siden 1. januar 2024 har producenten af den hyppigst anvendte 1. generations antikoagulant ladet det gamle produkt erstatte af et nyt tilsvarende produkt, men med en svagere koncentration af aktivstof (14 gange svagere). Det betyder, at rotten skal æde meget større mængder gift og i længere tid, for at få en dødelig dosis. Forsætter Kalundborg Kommune med at anvende dette milde 1. generations antikoagulant, må det forventes, at mængden (kg) af 1. generations antikoagulanter vil stige i forhold til 2021-2023.

Ikke al gift der udlægges, bruges til bekæmpelse af rotter, idet en større eller mindre del af den udlagte gift hjemtages i slutningen af en bekæmpelse. Den mængde gift, der hjemtages, er ikke tidligere blevet registreret af kommunerne, men siden 1. juli 2024 er der indført krav om, at mængden der hjemtages skal registreres. Kommunerne kan derfor fremover opgøre, hvor meget der udlægges i forhold til hvad, der hjemtages. Kalundborg Kommune vil have fokus på, at gift kun bruges, der hvor det er nødvendigt, og at den mængde gift der udlægges, løbende tilpasses rotteaktiviteten på en ejendom. Det forventes derfor, at den hjemtaget mængde gift er væsentlig lavere end den udlagte gift.

Antikoagulanterne, som oftest anvendes til bekæmpelse af rotter, har, udover de miljømæssige udfordringer, også den ulempe, at rotter kan udvikle resistens. For at undgå udbredt resistens, vil kommunen have fokus på at bruge de mindre miljøbelastende gifte, som cholecalciferol. Kalundborg Kommune vil også have fokus på at identificere antikoagulant-resistente rottebestande (ved brug af Miljøstyrelsens tjekliste for resistens). Med øget indsigt i udbredelsen af antikoagulant resistens i kommunen, vil der kunne tilrettelægges en mere korrekt og målrettet brug af antikoagulanter, med den størst mulig nyttevirkning.

Indsatsmål

- B4.1. At minimere det samlede forbrug af antikoagulanter og, som minimum, have et forbrug af 1. og 2. generations antikoagulanter, der ligger under landsgennemsnittet for samme periode.
- B4.2. At øge anvendelsen af cholecalciferol, når der er behov for bekæmpelse med gift.
- B4.3. At al brug af gift (antikoagulanter og cholecalciferol) bruges målrettet og i overensstemmelse med Miljøstyrelsens resistensstrategi og vejledning.

Tema C – Rottemyndigheden

En borger eller en virksomhed, som har brug for rottebekæmpelse, kan vælge at benytte enten den kommunale eller private rottebekæmpelse. Privat rottebekæmpelse er dog altid for egen regning, hvorimod udgifter til den kommunale rottebekæmpelse afholdes af rottegebyret.

Uanset om bekæmpelsen foretages af den kommunale eller den private rottebekæmpelse, er det fortsat kommunens opgave at føre tilsyn med, at bekæmpelsen er effektiv.

I det daglige arbejde med at sikre en effektiv rottebekæmpelse er der en række arbejdsopgaver, som rottemyndigheden varetager i henhold til rottebekendtgørelsen. Disse opgaver er blandt andet:

- Information og rådgivning af borgere og virksomheder i forbindelse med rottebekæmpelsen.
- Håndhævelse overfor grundejere med henblik på sikring af nødvendige forebyggende tiltag.
- Kontraktstyring, kontrol og samarbejde med leverandøren af den kommunale rottebekæmpelse.
- Løbende tilretning af krav til rottebekæmpelsen således, at bekæmpelsen til enhver tid er lovmæssigt i orden.
- Tilsyn med private bekæmpelsesfirmaer i forbindelse med privat bekæmpelse og sikringsordninger.
- Administration og planlægning af det årlige tilsyn på tilsynspligtige ejendomme.
- Indberetning af diverse rottedata til Miljøstyrelsen.
- Deltagelse i erfaringssamarbejder på tværs af kommuner, med henblik på at styrke fagligheden.
- Deltagelse i nationale erfaringsmøder med andre kommuner og Miljøstyrelsen.

Kalundborg Kommune vil have fokus på at rottemyndigheden har de faglige kompetencer, således at tilsynet med den kommunale og private rottebekæmpelse kan baseres på et vidende grundlag.

Mål for Tema C:

At have en rottemyndighed med faglige kvalifikationer, som opnås blandt andet ved deltagelse i kurser og erfaringsudveksling med andre kommuner.

Løbende tilsyn med den indgåede kontrakt mellem Kalundborg Kommune og leverandøren.

Tilsyn med sikringsordninger og privat rottebekæmpelse.

De tre temamål er nedenfor defineret ved tre indsatsområder omhandlende faglighed og kompetencer hos rottemyndigheden, kommunens tilsyn med egen rottebekæmpelse, og kommunens tilsyn med den private rottebekæmpelse.

Indsatsområde 5: Høj faglighed hos rottemyndigheden

Den kommunale rottebekæmpelse skal overholde de lovgivningsmæssige og kommunale krav til bekæmpelsens kvalitet, og kommunen har pligt til at følge op på den udførte rottebekæmpelse. Rottemyndighedens tilsyn med rottebekæmpelsen fordrer, at

rottemyndigheden har indsigt i fagområdet, og er opdateret på lovgivningen og ny viden om rotter og rottebekæmpelse.

Indsatsmål

- C5.1. At have en rottemyndighed der har de nødvendige kvalifikationer og kompetencer til at løfte tilsynsopgaven, ved blandt andet at deltage i relevante kurser, Miljøstyrelsens R1-autorisationskursus, og lokale ERFA-grupper.

Indsatsområde 6: Tilsyn med den kommunale rottebekæmpelse

Kalundborg Kommune skal, i henhold til bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter, sikre, at der føres tilsyn med den kommunale rottebekæmpelse. Her vil kommunen løbende følge op på, at indsatsmålene for blandt andet indsatsområde 2 under tema A overholdes. Kalundborg Kommune vil prioritere, at der afsættes de nødvendige ressourcer hos rottemyndigheden, så tilsynet med rottebekæmpelsen kan gennemføres.

Indsatsmål

- C6.1. C6.1 At rottemyndigheden løbende fører tilsyn med den udførte kommunale rottebekæmpelse og at eventuelle uregelmæssigheder i forhold til lovgivning og kommunale krav vil blive påtalt over for leverandøren, samt at leverandøren får rettet op på de påtalte forhold.
- C6.2. At rottemyndigheden som minimum laver status på rottebekæmpelsen forud for de kvartalsvise driftsmøder.

Indsatsområde 7: Tilsyn med den private rottebekæmpelse

Udgifter til den kommunale rottebekæmpelse betales af alle grundejere i Kalundborg Kommune via det opkrævede rottegebyr. Grundejer/virksomhedsejer har derudover altid mulighed for at indgå aftale med et privat bekæmpelsesfirma med hensyn til forebyggelse og bekæmpelse af rotter. Indgåelse af en privat aftale sker dog altid for egen regning, og indgåelse af en aftale med et privat bekæmpelsesfirma vil ikke give fritagelse for det kommunale rottegebyr. Kalundborg Kommune beregner hvert år rottegebyret, som dækker udgifterne til den kommunale rottebekæmpelse. Rottegebyret fremgår af kommunens hjemmeside.

Privat rottebekæmpelse kan kun udføres af enten en R1- eller R2-autoriseret person, og autorisationerne udstedes af Miljøstyrelsen. En R1-autorisation giver mulighed for at foretage erhvervsmæssig rottebekæmpelse overalt og den R1-autoriserede kan købe, opbevare og anvende alle godkendte kemiske bekæmpelsesmidler godkendt til rotte- og musebekæmpelse. En R2-autorisation er begrænset til, at der kan udføres rottebekæmpelse på egen erhvervsejendom. Den R2-autoriseret person har ikke adgang til at købe, opbevare og anvende de stærkeste 2. generations antikoagulanter, men kan købe, opbevare og anvende de øvrige godkendte midler til bekæmpelse af rotter og mus.

Kommunen skal følge op på, at lovgivningen overholdes i de private sikringsordninger og rottebekæmpelser, jævnfør rottebekendtgørelsen § 6 stk. 4². Kalundborg Kommune skal også sikre, at den private rottebekæmpelse er effektiv. I de tilfælde, hvor Kalundborg Kommune vurderer, at den private rottebekæmpelse ikke er effektiv, kan kommunen vælge at overtage bekæmpelsen jævnfør § 6 stk. 5 i rottebekendtgørelsen.

Rottemyndigheden vil hvert år udføre stikprøvekontrol med fysisk fremmøde på adresser for tilfældigt udvalgte sikringsordninger og private rottebekæmpelser. Til kontrol af den private rottebekæmpelse bruger rottemyndigheden de offentlige tilgængelige digitale registreringer, som alle R1- og R2-autoriserede personer er forpligtet til at lave i forbindelse med bekæmpelse af rotter. Her kan rottemyndigheden gribe ind over for eksempelvis udlægning af gift i strid med resistensstrategien.

Finder Kalundborg Kommune uregelmæssigheder i enten sikringsordninger og/eller privat rottebekæmpelse, vil kommunen påtale dette over for det pågældende firma og/eller autoriseret person. Ved særlige grove eller gentagende uregelmæssigheder gribes der til indskærpelse, politianmeldelse og indberetning over for Miljøstyrelsen.

Indsatsmål

- C7.1. At der årligt foretages fysisk kontrol af tilfældigt udvalgte sikringsordninger og private rottebekæmpelser.
- C7.2. At der løbende følges op på digitale registreringer i forbindelse med privat rottebekæmpelse, med fokus på overholdelse af resistensstrategien og korrekt brug af gift.

² Bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter nr. 1336 af 22/11/2023

Tema D – Forebyggelse af rotter

Kalundborg Kommune bekæmper rotter i hele kommunens område, efter anmeldelse. Der er dog områder, hvor kommunen med et opsøgende tilsyn, selv kan undersøge, om der er rotter og dermed behov for rottebekæmpelse, selvom der ikke er blevet anmeldt rotter.

Kalundborg Kommune skal hvert år, i perioden 1. oktober til og med februar året efter, foretage opsøgende tilsyn på tilsynspligtige ejendomme. Men der kan også være andre ejendomme og områder (eksempelvis havne- og lystbådsarealer, vildtfodringspladser, husdyrbrug og genbrugspladser), hvor det kan være fornuftigt at lave et opsøgende tilsyn, idet der er større risiko for rotter dér, end andre steder. Disse ejendomme og områder kan Kalundborg Kommune vælge at inddrage på listen over tilsynspligtige ejendomme, eller lave anden form for forebyggende tiltag. Hvis Kalundborg Kommune identificerer andre ejendomstyper end de tilsynspligtige ejendomme, som ifølge Miljøstyrelsen skal have et opsøgende tilsyn, vil Kalundborg Kommune lade det fremgå af handlingsplanen.

Der gennemføres også tilsyn på tilsynspligtige ejendomme på Sejerø og Nekselø. Derudover har Kalundborg Kommune igennem de senere år haft fokus på rotteforekomst på Sejerø, da flere borgere her har oplevet store gener fra særligt rotter fra det åbne land. Kalundborg Kommune vurderer ikke, at der er flere rotter på Sejerø og Nekselø end andre steder i kommunen, men har oplevet udfordringer med at minimere de gener, som rotter fra det åbne land forårsager. Kalundborg Kommune vil have fokus på implementering af forskellige tiltag, som kan bidrage til effektiv forebyggelse og bekæmpelse af rotter på de beboede øer.

Hvis borgere og virksomheder er gode til at følge råd og vejledning om forebyggelse af rotter, skulle der på sigt være behov for færre rottebekæmpelser. Rotter kan aldrig helt udryddes i kommunen, men med råd og vejledning fra den kommunale rottebekæmpelse vil borgere og virksomheder være i stand til at handle proaktivt med hensyn til forebyggelse af rotter på egen ejendom. En fælles proaktiv indsats med forebyggelse, vil på sigt, være med til at minimere antallet af rotter i kommunen.

Kalundborg Kommune vil fremme den generelle forebyggelse, så generne ved rotternes tilstedeværelse minimeres.

Mål for Tema D:

At gennemføre fokuserede og forebyggende tilsyn på de lovpligtige tilsynspligtige ejendomme og andre relevante ejendomme og områder, hvor Kalundborg Kommune finder det hensigtsmæssigt at føre opsøgende tilsyn med rotteforekomsten.

At undersøge muligheder og afprøve forskellige forebyggende metoder på Sejerø og Nekselø, for at bidrage positivt til nedbringelse af rottegener på øerne.

At bruge målrettet information og vejledning, som kan få borgere og virksomheder til at bidrage med forebyggelse på deres egne ejendomme.

De tre temamål er nedenfor defineret ved tre indsatsområder omhandlende fokuserede tilsyn på de tilsynspligtige ejendomme, afprøvning af forskellige bekæmpelses- og forebyggelsesmetoder, og brug af information og vejledning som led i den proaktive indsats over for rotterne.

Indsatsområde 8: Tilsynspligtige ejendomme

Kalundborg Kommune udarbejder hvert år en liste over de ejendomme, der inkluderes i det årlige lovpligtige opsøgende tilsyn på de tilsynspligtige ejendomme. Listen indeholder, som minimum, ejendomme, omfattet af de kriterier, som Miljøstyrelsen har sat for tilsynspligtige ejendomme. De ejendomme, der er på tilsynslisten, skal have mindst ét opsøgende tilsyn i perioden 1. oktober til og med februar året efter.

En tilsynspligtig ejendom er af Miljøstyrelsen defineret som en erhvervsejendom med dyrehold, primærproduktion af fødevarer og foder til dyr, og lignende.

Kalundborg Kommune kan vælge at udvide listen af tilsynspligtige ejendomme. Hvis kommunen vurderer, at andre ejendomme og/eller områder skal have et opsøgende tilsyn, vil disse ejendomstyper blive optaget på listen. Kalundborg Kommune vil i handlingsplanen angive, om der er særlige ejendomstyper eller områder, som kommunen vil føre opsøgende tilsyn med, udover de lovpligtige tilsynspligtige ejendomme.

Indsatsmål

- D8.1. D8.1 At der hvert år laves en relevant og opdateret liste over, hvilke ejendomme der skal føres tilsyn med i perioden 1. oktober til og med februar det efterfølgende år.
- D8.2. At der gennemføres grundige tilsyn på alle ejendomme på listen, inden fristen for tilsyn udløber.

Indsatsområde 9: Øerne i Kalundborg Kommune

I Kalundborg Kommune er der to større beboede øer: Sejerø og Nekselø. Kalundborg Kommune følger løbende op på rotteforekomsten på øerne og har dette som fast fokuspunkt på kvartalsvise driftsmøder med leverandøren.

Kalundborg Kommune vil med indsatsområde 3 i tema B undersøge, i hvilket omfang forskellige metoder vil kunne bruges enten forebyggende eller til bekæmpelse af rotter rundt om på øerne. Forebyggende indsatser, som kommunen kunne tænkes at undersøge effekten af, kunne være: opsøgende tilsyn med brug af rottehunde på udvalgte lokaliteter, natteskydning på udvalgte arealer, og tiltrækning af rovfugle til bestemte områder, hvor alene deres tilstedeværelse kan stresser rotterne, så de ikke yngler i samme omfang.

Kalundborg Kommune vil derudover løbende holde øje med antallet af anmeldelser, samt foretage opsøgende tilsyn på udvalgte områder og ejendomme (jævnfør indsatsområde 8) i det omfang, der er behov.

Indsatsmål

- D9.1. At minimere generne af rotternes tilstedeværelse ved at foretage monitorering og rottebekæmpelse på udvalgte lokaliteter.
- D9.2. At gennemføre opsøgende tilsyn med rottehunde på udvalgte arealer, som for eksempel strande og havne, for at kunne være på forkant med en potentiel spredning af rotter til nærliggende ejendomme.

- D9.3. At undersøge og vurdere effekten af forskellige alternative metoder i den forebyggende og bekæmpende indsats over for rotterne på øerne.

Indsatsområde 10: Information og kommunikation

Borgere og virksomheder kan langt hen ad vejen forebygge mange fremtidige rotteproblemer med relativt få og nemme tiltag. Kalundborg Kommune vil med god illustrativ vejledning og information arbejde for, at borgere og virksomheder bliver gode til at forebygge på egen ejendom, inden rotterne etablerer sig.

Indsatsmål

- D10.1. At borgere og virksomheder altid kan finde råd og vejledning om forebyggelse, og anden nyttig information om rotter på kommunens hjemmeside.
- D10.2. At den kommunale rottebekæmpelse uddeler illustrativ information og vejledning (foldere) med målrettede budskaber om relevante rotteforebyggende tiltag til borgere og virksomheder, når den kommunale rottebekæmpelse kommer på besøg.

Tema E – Tværfaglige samarbejder

Rotter kender ikke til skelgrænser, de bevæger sig på kryds og tværs i hele kommunen og de fleste forvaltninger vil derfor opleve problemer med rotter.

Rottemyndigheden i Kalundborg Kommune vil arbejde for, at de forskellige kommunale forvaltninger er opmærksomme på rotters tilstedeværelse rundt om i kommunen. Med en gensidig information om rotteforekomst forvaltningerne imellem, kan rotterne blive bekæmpet hurtigere.

I den kommunale rottehandlingsplan vil det fremgå, i det omfang samarbejde er nødvendigt, om der i planperioden er planlagt særlige indsatser med fokus på bekæmpelse og forebyggelse af rotter i samarbejde med andre forvaltninger.

Når det drejer sig om rotter fra kloakkerne, så findes der allerede et samarbejde med Kalundborg Forsyning. Samarbejdet består primært i direkte kommunikationsveje mellem forsyningen og den kommunale rottebekæmpelse, som kan være medvirken til hurtig sagsbehandling, når det drejer sig om rotter som følge af brud på forsyningens ledninger. Ligeledes vil rottemyndigheden arbejde for en lignende samarbejdsaftale med Vej & Park, for her at fremme den gensidige underretning ved rotteforekomst forårsaget af defekter på kommunens vejbrønde.

Samarbejdet med Forsyningen og Vej & Park vil være med til at styrke indsatsen mod rotter fra kloakken, som på sigt skulle minimere gener forårsaget af rotter i de offentlige rum.

Kalundborg Kommune vil derudover være med til at styrke et tværfagligt samarbejde med relevante myndigheder, når det drejer sig om sager, hvor rotter er mulig årsag til forringelse af menneskers sundhed, og hvor den enkelte myndighed ikke alene kan løse problemet.

Mål for Tema E:

Samarbejde med Kalundborg Forsyning og Vej & Park i forbindelse med rotter fra kloakkerne skal være med til at minimere rottegener i det offentlige rum.

Tværfagligt samarbejde med relevante myndigheder om gensidig løsning af enkeltstående sager, hvor menneskers sundhed påvirkes af rotteforekomst.

De to temamål er nedenfor defineret ved to indsatsområder omhandlende samarbejdet med forsyningen og Vej & Park vedrørende minimering af gener forårsaget af rotter fra kloakken, og samarbejde med andre myndigheder vedrørende sikring af menneskers sundhed, når rotter er en del af problemet.

Indsatsområde 11: Minimering af gener fra rotter i det offentlige rum og kloakken

Rotterne lever godt nede i kloakkerne. Desværre kan defekte kloakker og afløbsinstallationer ofte give anledning til rotter i boligen eller rundt om på ejendommen. Det sker også, at rotter kommer ud af offentlige kloakker og afløbsinstallationer, hvilket giver problemer med rotter på offentlige arealer. Her er hurtige gensidige tilbagemeldinger, om observeret rotteforekomst i forbindelse med defekte kloakledninger, vigtige. Derved kan den kommunale rottebekæmpelse handle hurtigt med den nødvendige bekæmpelse, og Forsyningen kan hurtigt udbedre defekten.

I dag har Kalundborg Kommunes rottebekæmpere mulighed for at have direkte kontakt til Forsyningen, som er medvirkende til hurtig handling fra begge parter.

Ud over at eje de offentlige vejbrønde, som der i ældre ledningsområder ofte kan være årsag til rotteforekomst, har Vej & Park ansvaret for driften af de offentlige parkanlæg, rasteplasser, og lignende. Da disse områder bruges til rekreative formål, er der ofte gode vilkår (føde og skjulesteder) for rotterne. Direkte tilbagemeldinger fra Vej & Park, når der opdages rotter, er afgørende for hurtig indgriben med hensyn til bekæmpelse og dermed fjerne rotterne i området.

For at forebygge forekomst af rotter har Kalundborg Kommune opsat rottespærre på stikledninger, som leder ind til kommunens daginstitutioner, skoler og plejehjem. Opsætning af rottespærre her er en lovpligtig opgave for kommunerne. For at sikre, at de opsatte rottespærre er funktionelle, skal de tilses og serviceres minimum én gang årligt. I Kalundborg Kommune står Ejendomsgruppen for opgaven med isættelse, drift og vedligeholdelse af disse rottespærre.

Indsatsmål

- E11.1. At der med et aktivt, gensidigt samarbejde med Kalundborg Forsyning, kan foretages en hurtig indgriben vedrørende rottebekæmpelse og udbedring af defekte offentlige kloakker.
- E11.2. At der med et aktivt, gensidigt samarbejde med Vej & Park, kan foretages en hurtig indgriben vedrørende rottebekæmpelse og udbedring af defekte kloakker og vejbrønde, samt hurtig indgriben med hensyn til bekæmpelse af rotter i det offentlige rum.

Indsatsområde 12: Tværfagligt samarbejde med andre myndighedsområder

I forbindelse med den kommunale rottebekæmpelse står Kalundborg Kommune nogle gange over for forhold, som forhindrer, at der kan igangsættes rottebekæmpelse, eller at forholdene umuliggør, at der kan foretages en effektiv rottebekæmpelse. Ofte er der tale om forhold, som ligger uden for den kommunale rottebekæmpelses fagområde og kompetencer. Andre gange er det den kommunale rottebekæmpelse, som bliver tilkaldt af anden myndighed, på rottetilhold, som ville være gået ubemærket hen, hvis ikke den anden myndighed var opmærksom på et eventuelt rotteproblem. Fælles for mange af disse sager er, at den menneskelige sundhed forringes som følge af rotteforekomsten.

Kalundborg Kommune vil arbejde for et tværfagligt gensidigt samarbejde, hvor hver myndighed bistår med deres faglige kompetencer til afhjælpning af de forhold, som kan stå i vejen for løsning af et fælles mål.

Kalundborg Kommune vil arbejde for, at der skabes et netværk af kontakter ved de forskellige myndigheder. Så når der opstår behov for faglig bistand, enten fra den kommunale rottebekæmpelse, eller fra anden myndighed, kan den hurtigt indsættes. Med en hurtig indgriben og håndtering af forholdene i fællesskab, vil den kommunale rottebekæmpelse og anden myndighed, kunne få gennemført hver deres respektive opgave.

Indsatsmål

E12.1. E12.1 At Kalundborg Kommune får etableret kontakt til relevante myndigheder, så de rette faglige kompetencer hurtigt kan tilkaldes til hjælp i løsning af opgaven.

E12.2. At det tværfaglige samarbejde bidrager til en fælles løsning, så hver myndighed kan komme i mål med deres opgave. For den kommunale rottebekæmpelse vil det betyde, at det bliver muligt at gennemføre en effektiv rottebekæmpelse, også på disse lokaliteter.

Data om rotter i Kalundborg Kommune

I dette afsnit beskrives nogle af de baggrundsdata, som ligger til grund for flere indsatsmål i Strategiplan 2025. Denne datagennemgang beskriver detaljeret forskellige forhold for den udførte kommunale rottebekæmpelse i Kalundborg Kommune.

Udviklingen af rotteanmeldelser i Kalundborg Kommune

Udsving i antal rotteanmeldelser kan skyldes en række forskellige forhold, som påvirker forekomsten af rotter i positiv eller negativ retning.

En del af disse forhold har vi ikke indflydelse på, da der typisk er tale om vejrlig forhold. Her gives nogle eksempler på forskellige vejrlig forhold, der kan fremme eller mindske rotteaktivitet:

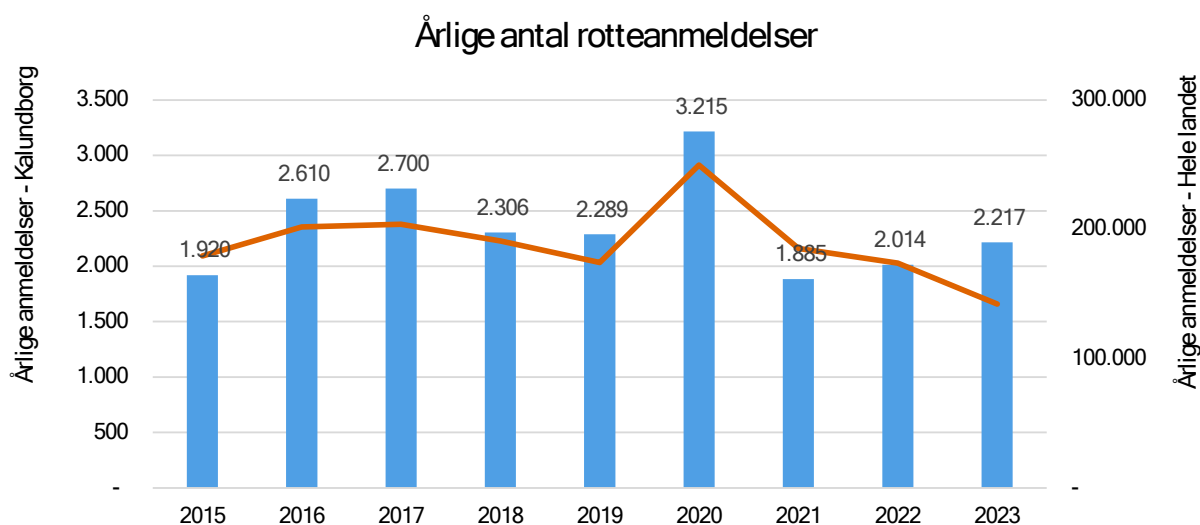
- Milde vintre – giver rotterne øget mulighed for at formere sig i de kolde måneder.
- Kolde vintre – vil mindske rotternes overlevelsesmuligheder og dermed vil der være færre rotter, der overlever frem til foråret.
 - Her kan borgere opleve at ved mindre snedække bliver tilstedeværelsen af rotter tydelig, idet der kan ses poteaftryk i sneen.
- Længere tørkeperioder kan kortvarigt give en opblomstring i antal anmeldelser, da rotter søger efter vand tæt på os og derfor bliver mere synlige.
- Store vandmængder i sommer og tidlig efterår kan presse rotter ud af deres gange i jorden grundet oversvømmelse, og de vil typisk søge ind omkring os.
- Forår og sommer byder typisk på masser af vegetationsdække og nem tilgængelig føde – her er rottebestanden på sit højeste, men vi ser dem ikke.

Andre ikke-vejrlig forhold, der påvirker antallet af rotteanmeldelser, er:

- Dårlige kloakker og større ledningsrenovering kan presse rotter ud af kloakken, og i visse områder give anledning til et øget rotteproblem på overfladen.
- Overdreven fodring af havens fugle, hønsehold og fodring af fuglevildtet – det kan skabe gode fødeforhold for rotter, så deres antal stiger.
- Sene markafgrøder – giver fødegrundlag til rotterne langt ind i efteråret og dermed en øget overlevelse.
- Bedre muligheder for indberetning af rotteforekomst via kommunernes digitale platforme gør det nemt for borgere at anmelde – deraf flere anmeldelser.

Antallet af rotteanmeldelser kan variere voldsomt fra det ene år til det andet, uden der er sket en forbedring eller forværring i den udførte rottebekæmpelse. Det antages, at rottebestanden kan svinge af naturlige årsager fra år til år med 40 % eller mere. Derfor er det ikke en god ide at måle sin succes i antallet af rotteanmeldelser.

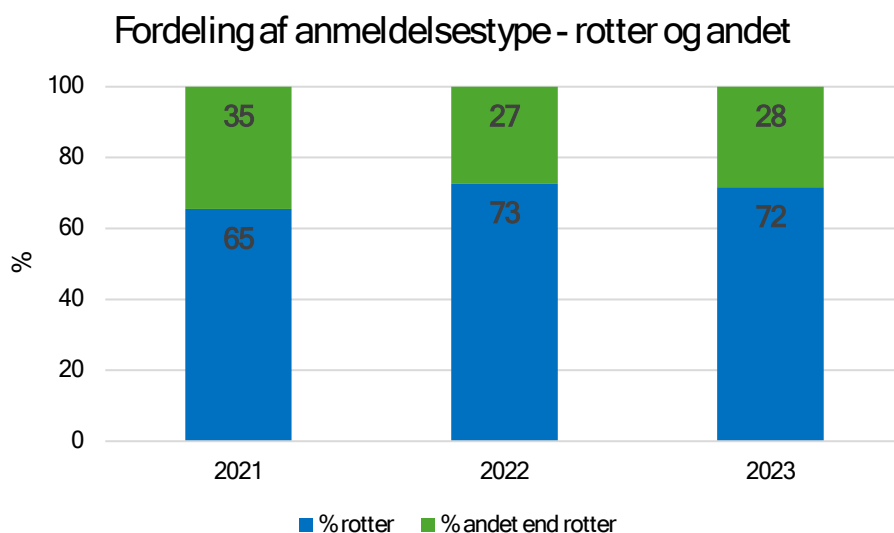
I et normalt "rotteår" i Kalundborg Kommune vil antallet af rotteanmeldelser ligge på ca. 2.200 anmeldelser. Men særligt afvigelser i de sæsonmæssige vejrforhold kan forårsage betydelige udsving i op- eller nedadgående retning. For at give et indtryk af udsving i antallet af rotteanmeldelser, er der i figur 2 vist udviklingen i antallet af rotteanmeldelser fra 2015-2023. I 2020, formentlig som følge af, at borgere var hjemsendt fra arbejde på grund af Covid-19 pandemien, steg antallet af anmeldelser i Kalundborg Kommune med 40 % i forhold til året før. Efter 2020 faldt antallet af anmeldelser, og har siden ligget på mellem ca. 1.900-2.200 anmeldelser per år.

Figur 2. *Udviklingen i antal årlige anmeldelser i perioden 2015-2023 i Kalundborg Kommune fremgår af de blå søjler, med angivelse af antal hen over søjlerne (og den venstre akse). I 2020 var der en stigning på ca. 40 % i forhold til året før, formentlig som følge af hjemsendelse af borgerne i forbindelse med Covid-19. Kalundborg Kommune følger den landsdækkende tendens (orange kurve og akse til højre).*

Ikke alle anmeldelser er rotter

Ikke alle rotteanmeldelser viser sig at være forekomst af rotter, men kunne i stedet for være eksempelvis mus, mosegrise, pindsvin, og lignende. Som det ses af figur 3, er der for perioden 2021-2023 gennemsnitlig 30 % af anmeldelserne i Kalundborg Kommune, der ikke drejer sig om rotter. Hvorfor bliver de så anmeldt? Kommunens borgere opfordres til at anmelde den mindste mistanke om rotter, og så er det op til den kommunale rottebekæmpelse at vurdere, om det er rotter eller ej.

Figur 3. *Af modtagne anmeldelser i perioden 2021-2023 viser det sig hvert år, at en større eller mindre del af anmeldelserne ikke drejer sig om rotter, men eksempelvis mus, pindsvin, og deslige (% angivet som tal i den grønne kolonne). Den blå farve er % af anmeldelserne, der omhandler rotter.*

Indendørs og udendørs rotteanmeldelser

Kalundborg Kommune skelner mellem indendørs (kritiske) og udendørs (ikke-kritiske) anmeldelser af rotter. For indendørs anmeldelser, der betragtes som kritiske, idet der kan være tale om rotter i beboelse, på fødevarevirksomheder og institutioner, skal rottebekæmpelsen besøge ejendommen og undersøge anmeldelsen samme dag eller senest dagen efter, alle ugens syv dage. De resterende ikke-kritiske anmeldelser skal have første besøg inden for otte dage. I Kalundborg Kommune var gennemsnitligt 25 % af alle modtagne anmeldelser i 2021-2023 kritiske.

Gentagne rotteanmeldelser på samme ejendom

Med en effektiv bekæmpelse og ved at sikre, at borgere og virksomheder gennemfører de nødvendige forebyggende tiltag, skulle færre ejendomme opleve at få rotter gentagende gange.

For at vurdere effekten af den udførte rottebekæmpelse og forebyggende indsats, ser Kalundborg Kommune på, hvor hyppigt der anmeldes rotter på den samme ejendom over en periode på to år. I perioden 2022-23 blev der anmeldt rotter på i alt 3.278 ejendomme i Kalundborg Kommune og 81 % af disse ejendomme havde kun anmeldt rotter én gang. Det betyder, at 19 % af ejendommene havde haft problemer med rotter mere end én gang i løbet af de to år. Der var kun 16 ejendomme, som havde haft flere tilbagevendende anmeldelser begge år (mindre end 0,5 % af alle ejendommene i perioden 2022-2023).

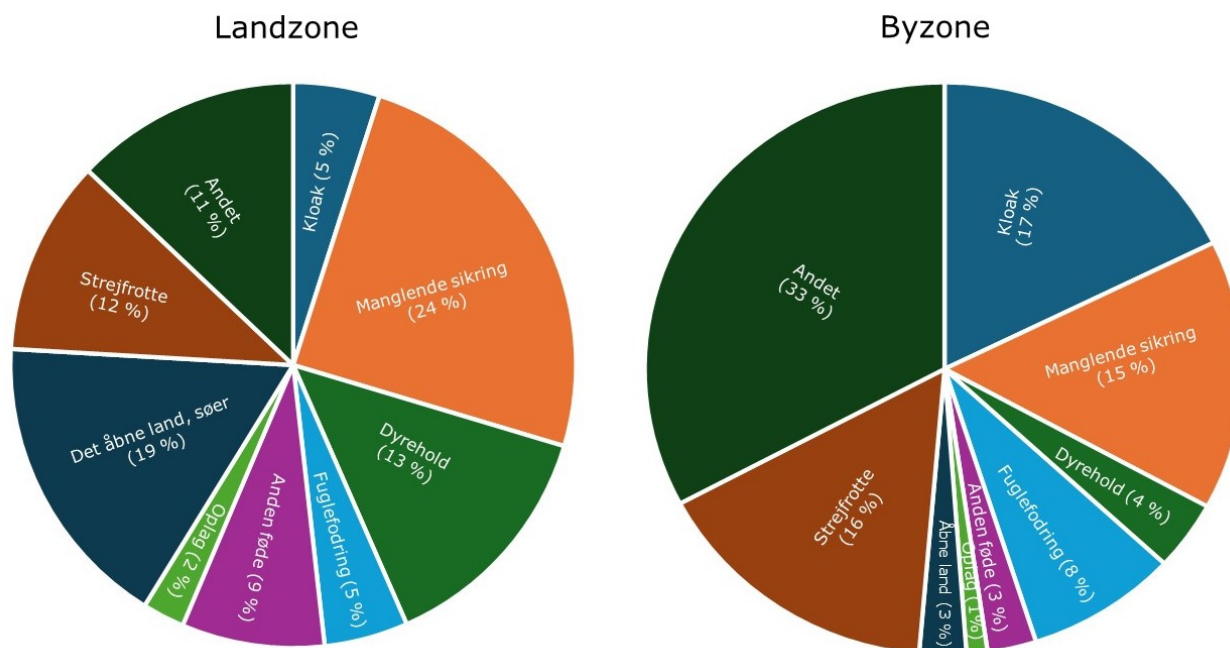
I Kalundborg Kommune vil der være fokus på, at der på de fleste ejendomme ikke opleves problemer med rotter mere end én gang over en periode på to år. En effektiv rottebekæmpelse skal sætte en stopper for forekomsten af rotter, og forebyggelsen skal forhindre, at rotterne kommer igen med det samme.

Årsager til rotteforekomst – der er forskel på land og by

For at sikre at en rottebekæmpelse er effektiv, og at effekten af bekæmpelsen er længerevarende, er det vigtigt at finde ud af, hvad der var årsag til rotteforekomsten i den enkelte sag eller område.

Kalundborg Kommune vil arbejde målrettet for, at årsagen til hvorfor der er rotter på en ejendom findes. Der er ikke altid en åbenlys årsag til, hvorfor rotten er på en ejendom. Det kan ske, at rottebekæmperen ikke kan finde et rottetilhold på ejendommen og derfor angiver i anmeldelsen, at der er tale om en strejfrotte. En strejfrotte er en rotte, som hverken bor eller æder, der hvor den er blevet anmeldt.

Andre årsager til rotteforekomst kunne være dyrehold, fuglefodring og defekter på kloak- og afløbsforhold. Som det vises i figur 4, er der forskel på, hvor meget de enkelte problemstillinger fylder for anmeldelser foretaget i henholdsvis land- og byzone.

Figur 4. Den gennemsnitlige årsag til rottetilhold for perioden 2021-2023. Til venstre er angivet årsagsfordelingen for anmeldelser i landzonen og til højre for anmeldelser i byzonen.

Nogle gange angives en årsag som "andet", det vil sige årsagen til rottetilholdet ikke umiddelbart kan identificeres. Denne angivelse er væsentlig højere for byzonen (33 %) end for landzonen (11 %). Det er uvist, hvad der gør, at rottebekæmperne bruger denne kategori; Er det fordi der er årsager, som ikke er mulige at vælge i den digitale registrering, eller er det noget helt andet? Kalundborg Kommune vil arbejde målrettet for at få bedre indsigt i, hvad kategorien "andet" dækker over, og hvis muligt, reducere brugen af denne kategori fremover.

Andre forskelle mellem by og land er kloakrelaterede problemer, som af naturlige årsager er hyppigere forekommende i byerne, som er kloakeret. Det at kloakker er hyppigt forekommende i byer gør, at bekæmperne ofte bruger meget tid på fejlsøgning ved hjælp af røgprøver og visuel inspektion.

Til gengæld er dyrehold og manglende rottesikring af bygninger et større problem i landzonen end i byzonen. Det skyldes blandt andet den store bygningsmasse, der er i landzonen, som ikke benyttes til beboelse, men til opbevaring af materialer og dyrehold, og hvor der ofte er lettere adgang for rotter.

Ud over at Kalundborg Kommune bruger denne information i den enkelte sag til at give borgeren relevant vejledning om forebyggelse, kan denne information og forskellen mellem by og land bruges til at lave målrettede informationskampagner.

Hvor længe er en bekæmpelse typisk i gang?

Nogle gange trækker en rottebekæmpelse ud og det kan blandt andet skyldes:

- At rotterne ikke accepterer den opsatte bekæmpelse (gift såvel som fælder) og bekæmperne må prøve sig frem til den rette løsning.

- At det viser sig, der er resistens over for den anvendte antikoagulant og der undervejs skal skiftes bekæmpelsesmetode.
- At fejlfindingen trækker ud, da fejlen ikke er umiddelbar synlig.
- At der er tale om flere forhold, der skal udbedres inden rottebestanden kan bekæmpes færdigt.

I Kalundborg Kommune i 2021-2023 blev 76 % af alle anmeldelser afsluttet inden for 50 dage, og 93 % af anmeldelserne blev afsluttet inden for 120 dage. Af anmeldelser, hvor bekæmpelsen trak ud i usædvanlig lang tid, var det kun 1,9 % af anmeldelserne, der varede mere end 200 dage.

Det ville være nærliggende at sætte et succeskriterie op for bekæmpelseseffektiviteten, som gik på, at bekæmpelsen skulle afsluttes så hurtigt som muligt. Men for bekæmpelsen af rotter gælder det om at gøre det nødvendige fra gang til gang. Dog kan en bekæmpelse, der trækker ud i lang tid være opslidende for både borgeren, bekæmperen og rottemyndigheden. Kalundborg Kommune vil, sammen med bekæmperne, have fokus på en løbende dialog, gensidig information og håndhævelse i de sager, der trækker ud ekstraordinært længe.

Brug af fælder i den kommunale rottebekæmpelse

I Kalundborg Kommune har der været en positiv udvikling i brugen af fælder frem for gift i forhold til tidligere. I perioden 2015-2020 blev der gennemsnitligt brugt 0,33 fælde per anmeldelse og for perioden 2021-2023 blev der gennemsnitligt brugt 0,62 fælde per anmeldelse, svarende til en stigning på 88 %. Alene fra 2021 til 2023 er forbruget steget en smule fra 0,59 til 0,63 fælde per anmeldelse, svarende til en stigning på 7 %.

Selvom brugen af fælder i dag er højere end tidligere, vurderes det, at dette kan øges uden, at det går ud over bekæmpelseseffektiviteten.

Hvordan anvendes gift i Kalundborg Kommune?

Kalundborg Kommune er en kommune med en del land- og hobbybrug, hvor der erfaringsmæssigt hyppigere kommer rotter end andre steder og med en større forekomst. Af den grund vil der på flere ejendomme i Kalundborg Kommune være behov for at bruge gift, for at opnå en effektiv rottebekæmpelse.

Der anvendes ekstremt sjældent gift indendørs, da det kan føre til voldsomme lugtgener. Ser man på den samlede mængde gift, der er blevet anvendt i kommunen, giver det derfor mening alene at se på giftforbruget for udendørs anmeldelser (ikke-kritiske). I perioden 2021-2023 var det 75 % af alle modtagne anmeldelser i Kalundborg Kommune, som var udendørs anmeldelser.

Der findes to typer af gift, som anvendes til bekæmpelse af rotter: antikoagulanter og cholecalciferol. Antikoagulanterne har været anvendt til bekæmpelse af rotter siden starten af 1950'erne. Cholecalciferol blev genindført i efteråret 2020, efter at have været fraværende fra det danske marked siden starten af 1990'erne.

Antikoagulanterne kan opdeles i to styrkegrupper: 1. generations antikoagulanter, som er de mildeste, og 2. generations antikoagulanter, som er en gruppe af stærke og meget stærke antikoagulanter.

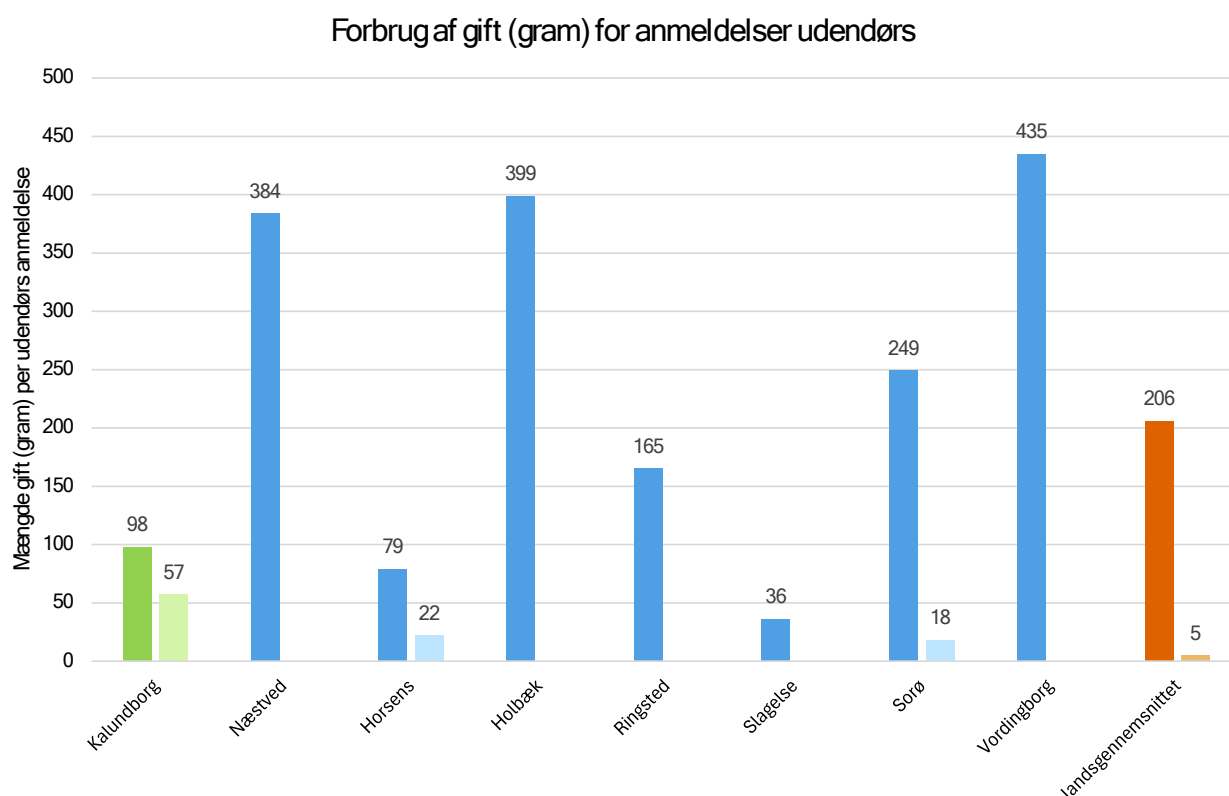
Antikoagulanter er kendt for særligt to uheldige forhold; 1) ophobning og dermed forgiftning op igennem fødekæden, når de meget stærke 2. generations antikoagulanter anvendes og 2) øget risiko for resistensudvikling, når de milde 1. generations antikoagulanter anvendes.

Siden efteråret 2020 har det været muligt at anvende cholecalciferol (Vitamin D3), som rotterne ikke kan udvikle resistens over for. Cholecalciferol har ikke de miljømæssige konsekvenser, som antikoagulanterne har, idet det ikke ophobes i fødekæden. Til gengæld kræver det en større indsats fra bekæmperens side at få en god accept af den udlagte cholecalciferol.

Ses der på det gennemsnitlige forbrug af antikoagulanter for perioden 2021-2023, blev der i gennemsnit anvendt 98 gram antikoagulant per udendørs anmeldelse i Kalundborg Kommune (se figur 5, grøn søjle). Dette er væsentligt lavere end landsgennemsnittet på 206 gram per udendørs anmeldelse for samme periode (orange søjle i figur 5). I forhold til andre sammenlignelige kommuner, ses det, at Kalundborg Kommune ligger i den lave ende, selvom der er andre kommuner, som har et lavere forbrug (figur 5). Det indikerer, at der er potentiale for at reducere giftforbruget yderligere. I 2023 havde Kalundborg Kommune reduceret forbruget af antikoagulanter i forhold til gennemsnittet 2021-2023. I 2023 blev der brugt i alt 64 gram antikoagulant per udendørs anmeldelse i forhold til 115 gram i 2021. Det svarer til et fald på 44 %. Kalundborg Kommune vil fastholde det lave niveau af antikoagulanter og sikre at forbruget fortsat vil ligge under landsgennemsnittet.

Siden introduktionen af cholecalciferol i efteråret 2020 er forbruget af cholecalciferol steget i Kalundborg Kommune og det gennemsnitlige forbrug for perioden 2021-2023 er på 57 gram per udendørs anmeldelse (figur 5, lysegrønne søjle) og på landsplan blev der i samme periode brugt gennemsnitligt 5 gram cholecalciferol per udendørs anmeldelse (lys orange søjle i figur 5). Da cholecalciferol først for alvor blev brugt i 2021, har der været tale om en gradvis stigning i forbruget. I 2023 udgjorde cholecalciferol ca. halvdelen (62 gram per udendørs anmeldelse) af den samlede udlagte gift i Kalundborg Kommune.

Hvor der for antikoagulanterne er fokus på reduktion, er det samme ikke gældende for cholecalciferol. Cholecalciferol kan bruges som erstatning for antikoagulanterne på ejendomme, hvor anvendelse af gift er nødvendig for at sikre en effektiv rottebekæmpelse. I 2023 blev der, som nævnt, brugt 62 gram per udendørs anmeldelse. Det forventes, at der fremover vil være en stigning i forbruget af cholecalciferol, i takt med, at dette middel vælges frem for de stærkeste antikoagulanter. Men cholecalciferol kan også med fordel være første valg i en giftbekæmpelse, eftersom det nye 1. generations antikoagulante produkt, med en lavere koncentration, kan vise sig at blive problematisk i en effektiv rottebekæmpelse. Ulempen ved det svagere 1. generations antikoagulant, vil formentlig kunne ses ved brug på ejendomme, hvor der er alternative fødekilder (for eksempel foderstoffer). De alternative fødekilder, vil være medvirkende til, at rotterne ikke æder nok af det meget svage produkt, og derfor ikke dør af det.

Figur 5. Det gennemsnitlige forbrug af antikoagulanter og cholecalciferol er opgjort per anmeldelse om rotter udendørs for perioden 2021-2023. Med grøn farve er angivet to søjler; Den grønne søjle repræsenterer det gennemsnitlige antikoagulante forbrug i Kalundborg Kommune. Den lysegrønne søjle viser det gennemsnitlige forbrug af cholecalciferol for samme periode. Tilsvarende gælder, at den orange og lyse orange repræsenterer landsgennemsnittet for henholdsvis antikoagulanter og cholecalciferol. De blå søjler er værdier for antikoagulanter for samme periode for andre sammenlignelige kommuner, og hvis der er blevet anvendt cholecalciferol i kommunen, er det angivet med lyseblå søjle.